

Bjerkreim kommune

Kommunedelplan for idrett og friluftsliv

2019 – 2023

Kong Harald klipper snoren og åpner den nye friidrettsbanen på Vikeså Stadion under kongebesøket i Bjerkreim 17. april 2018.

1.0 Innledning

1.1 Bakgrunn for planen

I 1988 ble kommunene pålagt av Kultur- og vitenskapsdepartementet å utarbeide planer for utbygging av idrettsanlegg. En slik plan var en forutsetning for å få tildelt spillemidler. Det har senere kommet krav fra Kulturdepartementet om at nærmiljøanlegg, anlegg og områder for friluftsliv og rehabilitering av idrettsanlegg også skal være med i disse planene. Anlegg og områder som ikke er med i planen, vil ikke få spillemidler.

Bjerkreim kommune sin første plan for dette feltet ble laget i 1988 og gjaldt for perioden 1990-2000. Siden har planen blitt rullert i 1994, 1998, 2005 og 2013.

1.2 Formål

Kommunedelplanen skal være et nyttig verktøy for å styre utbygginga av anlegg og områder for idrett og friluftsliv. I en samlet plan vil en få oversikt over behova for anlegg, og et godt grunnlag slik at en kan prioritere rett. Det er viktig at hovedmålene i kommunedelplanen er i samsvar med de overordna målene i resten av kommunen sin planlegging innen kultursektoren.

Planen er også en dokumentasjon på eksisterende, planlagte og ønskede anlegg og områder for idrett og friluftsliv.

"Kommunedelplan for idrett og friluftsliv" skal være retningsgivende for den politiske ledelsen og må sees i sammenheng med Bjerkreim kommune sin kommuneplan. Dette er en tematisk plan uten juridisk hjemmel når det gjelder disponering av areal. Den må derfor knyttes opp mot kommuneplanen sin arealdel, for å få juridisk hjemmel for foreslåtte arealdisponeringer. Midler til aktuelle anlegg og områder må videre tas med i budsjett og økonomiplan.

1.3 Oppbygging av planen

Planen har en skildrende tekstdel og et prioritert handlingsprogram. Tekstdelen (altså denne planen), skal rulleres på same vis som kommuneplanen, ca hvert fjerde år, mens handlingsprogrammet skal revideres årlig. Handlingsprogrammet knyttes til, og må legges ved, spillemiddelsøknadene som blir sendt til fylkeskommunen innen fristen 15. januar hvert år.

Kapittel 2 i denne planen definerer sentrale uttrykk knyttet til spillemidler og idrettsanlegg. Kapittel 3 skisserer statlige, regionale og kommunale mål og prioriteringer når det gjelder fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. I kapittel 4 blir idretts- og friluftslivet i Bjerkreim skildret kort, og kapittel 5 viser en oversikt over eksisterende og ønskede anlegg og områder, samt kommunen sine behov og satsingsområder de neste åra.

2.0 Definisjoner

Informasjonen i dette kapitlet er i hovedsak hentet fra veilederen «Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet», Revidert utgave 2014 (V – 0798 B).

Spillemidlene er en del av potten som staten får inn gjennom Norsk Tipping. De er øremerket idretts- og friluftslivsmål. Dette er hjemlet i Lov om pengespill av 28. august 1992 nr 103 med senere endringer. En kan søke på disse midlene en gang i året, gjennom fylkeskommunen. Søknadsfristen er 15. januar. For å kunne få midler må tiltaka være prioritert etter handlingsprogrammet i kommunedelplanen for idrett og friluftsliv.

2.1 Anleggstyper

2.1.1 Ordinære anlegg

Med ordinære anlegg menes anlegg for organisert idrett og fysisk aktivitet samt egenorganisert fysisk aktivitet. Ordinære anlegg er de tilskuddsberettigede anlegg som fremgår av Kulturdepartementets publikasjon **V-0732 «Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet»**. De ordinære tilskuddsberettigede anleggstypene er i hovedsak nært knyttet til konkurranse- og treningsvirksomhet for den organiserte idretten. Det kan søkes om tilskudd til bygging og/ eller rehabilitering av idrettsanlegg som er åpne for allmenn idrettslig virksomhet (idrett og fysisk aktivitet for alle), og som ikke er underlagt fortjenestebaserte eierformer. Det ytes ikke tilskudd til drift av anlegg, heller ikke til diverse løst utstyr.

2.1.2 Nærmiljøanlegg

Med nærmiljøanlegg menes utendørsanlegg for egenorganisert fysisk aktivitet, beliggende i tilknytning til bo- og/eller aktivitetsområder. Nærmiljøanlegg skal være fritt, allment tilgjengelig for egenorganisert, fysisk aktivitet, først og fremst for barn og ungdom (6 – 19 år), men også for lokalbefolkningen for øvrig. Med nærmiljøanlegg menes kun utendørsanlegg. Nærmiljøanlegg kan unntaksvis brukes til organisert, idrettslig aktivitet, men egenorganisert, fysisk aktivitet skal ha førsteprioritet.

2.1.3 Friluftsområder og friområder

Begrepet "Friluft- og friområder" blir ofte brukt som fellesbetegnelser på grønne områder som er tilgjengelige for allmennhetens frie ferdsel.

Friluftsområder er store, oftest uregulerte områder som omfattes av allemannsretten. Det er ikke krav om parkmessig opparbeidelse, kun tilrettelegging for bruk. Områdene benyttes til turliv, jakt, fiske, fysisk aktivitet og trening. I kommuneplanens arealdel er friluftsområdene oftest avsatt under landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF-område).

Friområder er avgrensede områder med spesiell tilrettelegging og opparbeidning for allmennhetens uhindrede rekreasjon og opphold. Områdene er vanligvis ervervet, opparbeidet og vedlikeholdt av kommunen, og kan være parkanlegg, turveier, lysløyper, lekeplasser, nærmiljøanlegg og badeplasser. Inngrepsfrie naturområder i nærmiljøet, f.eks. koller, sletter og bakker kan også defineres som friområder

2.1.4 Universell utforming

Universell utforming betyr at anlegget er utformet slik at alle mennesker så langt mulig skal kunne bruke de på en jamstilt måte, dvs uten særlige tilpassinger eller hjelpemidler. I følge veilederen har statlige, regionale og lokale styresmakter og privat sektor et ansvar for å ivareta hensynet til tilgjengelighet og universell utforming innen sine områder. Dette vil si at Bjerkreim kommune også må være bevisst ansvaret sitt når det gjelder universell utforming ved bygging av nye anlegg innen idrett og friluftsliv.

Kravene til universell utforming av spillemiddelfinansierte idrettsanlegg er nedfelt i Kulturdepartementets bestemmelser for tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet. I tillegg har departementet utarbeidet en egen veileder for universell utforming av idretts- og nærmiljøanlegg til bruk for utbyggere av idrettsanlegg. (**Veileder - Universell utforming av idretts- og nærmiljøanlegg (V-0511)**).

2.1.5 Estetikk og miljøhensyn

Ved idrettsfunksjonell forhåndsgodkjenning av idrettsanlegg skal det framgå at estetiske forhold er grundig vurdert for en best mulig tilpasning av anlegget, både i seg selv og i forhold til omgivelsene. Idrettsanlegg har ofte en sentral plass i landskapet og lokalmiljøet. Anleggene blir besøkt av mange mennesker, og kan legge føringer for hva en opplever som

estetisk fint eller ikke. De fungerer som forbilder og former hva vi mener om bygninger og livsmiljø. Det blir derfor stilt klare estetiske krav ved utforminga av idrettsanlegg.

Kulturdepartementet ønsker mer miljøvennlige idrettsbygg. For å stimulere til dette er det i heftet ***Miljøhensyn ved bygging og rehabilitering av idrettsbygg (V-0891)*** anbefalt enkelte miljømål for bygging og rehabilitering av idretts- og svømmehaller.

For regelverk og informasjon vedrørende miljø, se www.miljostatus.no

2.1.6 Det kommersielle treningsmarkedet

Kommersielle treningssentre og idrettsanlegg med en fortjenestebasert eierform berettiger ikke tilskudd fra spillemidlene. Tilskudd til kommersielle treningssentre vil også i utgangspunktet være i strid med konkurranse- og statsstøtteregelverket. Det vil heller ikke bli gitt tilskudd fra spillemidlene til anlegg, eller deler av anlegg, som leies ut til kommersielle aktører for lengre tid, eller som utgjør deler av grunnlaget for fortjenestebasert virksomhet. Dette betyr at spillemiddelfinansierte idrettsanlegg ikke kan leies ut til kommersiell virksomhet, med unntak av enkeltarrangementer av kortere varighet.

3.0 Statlige, regionale og kommunale mål og prioriteringer knyttet til fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

3.1 Statlige mål og prioriteringer

3.1.1. Statlig idrettspolitik

Staten har et overordnet mål om å legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å drive idrett og fysisk aktivitet. **Meld. St. 26 (2011–2012) Den norske idrettsmodellen** slår fast at staten gjennom idrettspolitikken har et særlig ansvar for målgruppene barn (6-12 år) og ungdom (13-19 år), personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive. Gjennom rammefordeling av spillemidler til fylkeskommunene, søker departementet å legge til rette for at det skal være tilnærmet lik tilgang på anlegg for befolkningen, uavhengig av bosted. Hvilke anleggstyper som bygges vil i første rekke være et resultat av lokale og regionale behov og prioriteringer. Målet med anleggsutbyggingen er å gi flest mulig anledning til å drive idrett og fysisk aktivitet. Anleggstyper som harmonerer med aktivitetsprofilen til barn og ungdom prioriteres spesielt. Videre satses det på anleggstyper som kan brukes av mange og som gir mulighet for egenorganisert fysisk aktivitet. Selv om den primære målgruppen er barn og unge, er det viktig også å legge til rette for voksne, og for den eldre delen av befolkningen, som blir en stadig større og mer fysisk aktiv gruppe.

Det offentlige har likevel ikke ansvar for å etablere anlegg for alle ulike særvidretter og nivå i alle lokale sammenhenger, derfor er det viktig at det blir gjort en behovsvurdering på alle nivå i den offentlige forvaltningen.

Når det gjelder ungdom er det et mål å utvikle anlegg som gir delutfordringer og variasjon, og det er et ønske at ungdommen selv er med på å utforme anleggene. Det er også viktig at anleggene fungerer som gode møteplasser i lokalsamfunna.

3.1.2. Statlig helsepolitikk

Meld. St. 34 (2012–2013) Folkehelsemeldingen representerer nasjonale myndigheters oppfølging av føringene i folkehelseloven og er en samlet strategi for å utvikle en bærekraftig folkehelsepolitikk. Utgangspunktet for folkehelsepolitikken er at helse ikke bare innebærer fravær av sykdom, men også inkluderer overskudd, trivsel og velvære.

3.1.3. Statlig friluftslivspolitik

Det er et nasjonalt politisk mål at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet og i naturen for øvrig. Formålet med Friluftslivloven, sist endret i 2018, er å verne friluftslivets naturgrunnlag og

å sikre allmennheten fri rett til ferdsel og opphold i naturen, slik at muligheten til å utøve friluftsliv som en helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig fritidsaktivitet, bevares og fremmes.

3.2 Regionale (fylkeskommunale) mål og prioriteringer

Regional kulturplan for Rogaland 2015-2025 sier følgende om idrettsaktiviteter (s. 59):

Idrettspolitikken handler om hvilke verdier og mål vi mener idretten skal tjene og hvordan ressursene skal fordeles for å nå slike mål. Med en direkte kobling mot statens visjon for idrettspolitikken, idrett og fysisk aktivitet for alle, skal fylkeskommunen legge til rette for at alle innbyggere i Rogaland som ønsker det skal ha muligheten til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet.

3.2.1 Idrett

Regional kulturplan for Rogaland 2015-2025 – Handlingsprogram 2018 har følgende mål for idretten i fylket (s. 20 – 21):

Hovedmål:

- Rogaland fylkeskommune skal legge til rette for at befolkningen i Rogaland kan drive med egenorganisert fysisk aktivitet og aktivitet i regi av den frivillige, medlemsbaserte idretten
- Rogaland fylkeskommune skal sikre et variert spekter av anlegg for idrett og friluftsliv med høy kvalitet for befolkningen i Rogaland.
- Rogaland fylkeskommune skal bidra til at det arrangeres større internasjonale idrettsarrangementer i Rogaland

Strategier:

- 11.1. Ha en rådgivende og koordinerende rolle for informasjonsarbeid på idrettsfeltet for kommuner, idrettslag, frivilligheten m.fl.
- 11.2. Legge til rette for at befolkningen i Rogaland kan drive med egenorganisert fysisk aktivitet og aktivitet i regi av den frivillige, medlemsbaserte idretten
- 11.3. Sikre et variert spekter av idretts- og friluftslivsanlegg med høy kvalitet for befolkningen i Rogaland
- 11.4. Bidra til at det arrangeres internasjonale idrettsarrangementer i Rogaland
- 11.5. Samarbeide med Rogaland idrettskrets som overordnet organisasjonsledd for idretten i Rogaland
- 11.6. Delta i talentutvikling innenfor hele idrettsfeltet

Det henvises ellers til Regional kulturplan for Rogaland 2015-2025, s 58 – 68, kapittelet om idrett i Rogaland Fylke.

3.2.2 Friluftsliv

Fylkeskommunens tilskudd til friluftslivsformål skal bidra til tilrettelegging og skjøtsel av regionalt viktige natur- og friluftslivsområder. Det skal i tillegg motivere til utendørs aktivitet og formidling av kunnskap. Støtten skal bidra til gjennomføring av handlingsplanen i **Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning («Ute i Rogaland»)**. Planen har følgende 7 hovedmål:

1. å sikre god tilgang og miljøvennlig transport til friluftslivsområdene
2. å utvikle friluftstilbudet for barn, unge og grupper med spesielle behov
3. å opprettholde mangfoldet og det totale arealet av naturområder i Rogaland
4. å utvikle friluftslivet i nærmiljøet
5. å styrke kunnskapen om friluftsliv, jakt og fiske i Rogaland
6. å bevare det tradisjonelle friluftslivet og legge til rette for nye friluftslivsaktiviteter

7. å sikre sterk, tydelig og kunnskapsbasert naturforvaltning

Planen slår for øvrig fast at «Kommunen, fylkeskommunen og fylkesmannen er ifølge frilufsloven friluftslivsorganer og har et generelt ansvar for å fremme allmenhetens frilufsinteresser og arbeide for å fremme frilufsformål innen sitt område».

3.3 Bjerkreim kommune sine prioriteringer, mål og tiltak

Det følgende er stort sett hentet fra «**Samfunnsdelen til kommuneplan 2014 – 2026**»

3.3.1 Generelle føringer i kommuneplanen

Overordna mål for Bjerkreim kommune for planperioden (s.6):

«...Fokus på at god folkehelse skal gjennomsyre alle planer og tiltak, slik at barn, unge og eldre har trygge, miljøvennlige og helsefremmende omgivelser. Det skal legges vekt på aktiv og sunn livsstil med muligheter for rekreasjon, tur og friluftsliv....»

Om mål for folkehelse (s. 11):

1. Aktive og trygge lokalsamfunn, samfunns- og arealplanlegging
2. Støttende miljø for psykisk helse
3. Sunne levevaner
4. Forebygging fremfor behandling

Om universell utforming (s. 12):

Vi vil:

- at universell utforming skal være et bærende prinsipp i all utbygging og tilrettelegging av sentrumsnære gang/turstier og uteområder
- ha god tilgjengelighet til offentlige bygg og rom
- at alle i størst mulig grad kan delta i et aktivt samfunnsliv
- ha tilkomst for flere fiskeplasser ved vann og elv tilrettelagt for rullestolbrukere
- ha flere og bedre turveier og rekreasjonsområder som er tilrettelagt for ulike funksjonshemninger
- at utbyggingsområder for både bolig og næring ivaretar universell utforming

Om kultur, opplevelse og turisme (s. 15):

«I 2011 ble det laget et flott turkart med ca 50 mil med merkede løyper og tilrettelagt parkering. Et fantastisk kulturlandskap med mange turstier legger et godt grunnlag for rekreasjon og aktivitet.

I tilknytting til idrettsanlegget, som ligger nær Bjerkreimshallen og nytt flott treningscenter, ble en flott rulleskiløype ferdigstilt høsten 2013. Idrettsanlegget gir mange bruksmuligheter for ulike idretter og aktiviteter. Anlegget bidrar til økt aktivitet og god folkehelse»

(Her må det tilføyes: Etter at kommuneplanen ble laget, har oppgradert friidrettsbane blitt fullført våren 2018.).

«Det er et aktivt dugnadsarbeid i kommunen som de siste årene har resultert i ny kunstgressbane og rulleskiløype. Stavtjørn alpinsenter har klart å utvide tilbudet og har mål om å styrke sin posisjon i regionen. Naturen, med lakseelva, innbyr til aktivitet og utfoldelse.»

Her nevnes under punktet «utfordringer» (s. 26):

«Bjerkreim kommune har et basseng på Vikeså skule. Kommunen står nå ved et

veiskille der en må vurdere store påkrevde renoveringskostnader mot å bygge et nytt. Det må vurderes om plasseringen på Vikeså skule er det rette. Det er ingen tvil om at bassenget er populært, og det blir brukt både i skolesammenheng, til svømmekurs og til åpen svømmehall. Skal en stimulere og legge til rette for at barn som vokser opp i Bjerkreim får gode svømmeferdigheter, er det en forutsetning at kommunen har et basseng. Et nytt badeanlegg vil kunne legge til rette for nye fritidsaktiviteter i kommunen. Dette er i tråd med folkehelseplanen, der kommunen skal legge til rette for og være en pådriver for variert fysisk aktivitet for innbyggerne uansett alder».

Dette punktet blir drøftet i plandelen av denne planen (Kapittel 5).

4.0 Idrett og friluftsliv i Bjerkreim – status vår 2019

4.1 Idretten

Idretten er en viktig del av kulturlivet i Bjerkreim. I Bjerkreim er det organiserte tilbud innen fotball, håndball, friidrett, ski/rulleski, turn, skyting, sykling, svømming, padling, ridning, organiserte gåturer for «eldre», step/styrke/aerobic/ pilates osv (i privat kommersiell regi) og dans. For å utvikle disse tilbudene er det viktig at kommunen tar ansvar for å legge til rette med egnede areal og anlegg.

4.1.1 Bjerkreim idrettslag

Bjerkreim idrettslag har faste aktiviteter hver kveld i uka. Alle aldrer er representert. Ukentlige aktiviteter for de fleste idretter avhengig av årstid.

Aktivitetene er i hovedsak knyttet til Bjerkreim samfunnshus, Bjerkreimshallen og det nye stadionanlegget med kunstgrasbanen og treningsbaner som hovedarena. I tillegg er områda rundt skolene nytta til trening, men etter at kunstgrasbanen kom og grusbanen på skolen har blitt brukt til skolebygg er området rundt Vikeså skole blitt mindre brukt.

Hver dag er det tilbud om ulike aktiviteter for ulike aldersgrupper. Disse aktivitetene blir ledet av trenere eller instruktører, og i alt er det om lag 130 instruktørtimer pr uke. Dette blir gjort på fritida og bare unntaksvis blir det gitt noe vederlag. Mange ledere og trenere bidrar sterkt til å skape gode oppvekstvilkår gjennom sin frivillige innsats, både gjennom de faste samlingene pr uke og gjennom deltaking på ulike stevner og andre idrettsarrangement innenfor og utenfor fylkesgrensene. Både idrettsutøverne og andre i familiene deres har gilde minner og gode opplevelser som en ikke hadde fått uten tilrettelegging fra folk i idrettslaget. Gjennom deltaking ute har også barn og unge vist seg som gode ambassadører for hjemkommunen sin, og gjennom det gjort Bjerkreim kjent for andre.

Bjerkreim idrettslag hadde våren 2019 630 medlemmer. Idrettslaget har som formål å legge ulike aktivitetstilbud til rette for mange aldersgrupper, både de som driver med trim og de som vil drive konkurranseidrett.

4.1.2 Bjerkreim skytterlag

Bjerkreim skytterlag hadde våren 2019 250 medlemmer over 18 år, 12 under 18. Men de har ikke lov å forlange medlemskap for skyttere, så de har også en del brukere som ikke er medlem. Laget har gode og moderne anlegg som kan nyttes hele året. De har eget klubbhus, utendørs skytebane på Vikesdal og 15 m innendørsbane i samfunnshuset. De gode anleggsforholdene har lagt til rette for en høg aktivitet og sørget for god rekruttering til skytterlaget. Oppgraderinga av anlegga med elektroniske skiver både på Vikesdal og i samfunnshuset krever investeringer, noe de mellom anna har fått dekket gjennom spillemiddelordninga.

4.1.3 Vigesa Cykleklub

Det er 20 aktive medlemmer pr.2019, i aldersgruppa 18-60 år. Sykkelklubben har tre treninger i uka, fast treningsrunde tirsdag og torsdag, samt rolig langtur søndag morgen. Det

er flest menn som deltar, men det er også noen kvinner som er med. Vigesa Cykleklub legger vinn på å dra med hverdagstrimmerne i tillegg til konkurransesyklistene, og treningene er lagt opp slik at det er rom for alle å være med. Klubben har egne klubbdrakter.

4.1.4 Bjerkreim Hestelag

Til VM i saueklipping i 2008 ble det bygd en ridehall som hestelaget tok over bruken av. Stiftelsen Bjerkreimshallen eier hallen. Denne har vært mye nytta både av innenbygds og utenbygds hestefolk. Hestelaget arrangerer kurs og treninger og stevner innen sprang, dressur, western og kjøring. Hovedsaklig er arrangementa for folk som har egen hest. De samarbeider ein del med andre lag/foreninger i distriktet. Bjerkreim Hestelag er medlem av Norges Rytterforbund. Bjerkreim Hestelag hadde i 2018 59 medlemmer. Flere av medlemmene er ute og konkurrerer på nasjonalt og internasjonalt nivå.

4.1.5 Bjerkreim jeger og fisk

Bjerkreim jeger og fisk hadde våren 2018 135 medlemmer. De driver fiske i både vatn og elv, i tillegg til skyting. Laget har et lite klubbhus i Gjedremskogen rett ved leirduebanen der, og har i lenger tid arbeidet for å få seg en nyere og lettere tilgjengelig bane i området.

4.1.6 Bjerkreim KRIK

KRIK Bjerkreim ønsker å kombinere fysisk aktivitet med kristent arbeid. Det er to faste samlinger hver uke (en med fotball, en med innebandy - med andakt på hver trening) for aldersgruppa 16+. I tillegg arrangerer laget fem fotballcuper hvert år der den siste cupen er et utvida arrangement med bl.a. konserter. På cupene kommer både laget sine egne medlemmer (det var 84 medlemmer våren 2019) og tilreisende fra andre deler av fylket. KRIK Bjerkreim har også undergrupper med varierende aktivitetsnivå (FamilieKRIK og KRIK Bjerkreim Sykkel).

4.1.7 Bjerkreim Padleklubb

Våren 2018 hadde de ca 50 medlemmer over 18 år. Arrangerer padleturer nesten hver helg i sommerhalvåret, tilrettelegger også aktiviteter for skole og 4H. Arrangerer festivalen «Sheep Creek» i august 2019 med ca 30 deltakere.

4.1.8 3G

Gåturet første onsdag hver måned hovedsakelig for deltakere 60+, men åpent for alle. Lavterskel turer med rolig tempo, mat – og kaffepauser underveis. Fritt oppmøte så her er ingen formell registrering av antall deltakere, men opplyses at det vanligvis kommer et sted mellom 15 og 25 personer.

4.1.9 Bjerkreim Gladdansere (Seniordansen)

Øvelse hver mandag kl 17 – 19 i Kulturbanken. Hovedsakelig deltakere i alder 60+, men åpent for alle. Ca 40 medlemmer. Lavterskel trim og sosialt samvær. Dansetilbud spesielt tilrettelagt også for de som ikke har en partner å danse med, siden det ikke kreves likt antall menn og kvinner for å delta.

4.1.10 Offentlig svømming

Det finnes ikke noen frivillig svømmeklubb i Bjerkreim. Kommunens svømmetilbud ivaretas av Bjerkreim Kulturkontor, som organiserer

- 8 – ukers svømmekurs høst og vår
- Offentlig bading i bassenget på Vikeså skole lørdager («familiebading»)
- Svømmetilbud for 4 – og 5-åringene i barnehagene (finansiert av Rogaland Fylkeskommune)
- Gratis svømmetilbud for barneskoleelever mandager, med instruktører. (Det tas forbehold om at dette tilbudet kan måtte endres, da det medfører nokså høye kostnader for kommunen).

4.1.11 Privatdrevet kommersielt treningstilbud

Det privatdrevne kommersielle treningstilbudet på Kraftverket kvalifiserer ikke til å søke om spillemidler, og vil derfor ikke bli nærmere beskrevet i planen

4.2 Friluftslivet

Naturen er den største idrettsarenaen i Bjerkreim, og både bjerkreimsbuer og andre benytter friluftslivet i kommunen, både i Hetlandsskogen, på Stavtjørn, den nye turistforeningshytta på Kvitlen, og andre deler av Bjerkreim. I 2011 ble det gjort et stort tilretteleggingsarbeid for at kommunen gjennom avtaler med bønder kunne benytte deres jord til turformål. I samband med dette ble det rydda og merka 540 km turstier som ble trykt på turkartet for Bjerkreim "Turstiar gjennom natur- og kulturlandskapet". 67 parkeringsplasser ble ordna for å sikre tilreisende tilgang til stinettet, og det står informasjonstavler på disse.

4.2.1 Dalane friluftsråd: Toppturer, friluftsskoler og «Friluftskveld i Dalane»

Dalane friluftsråd er i 2019 25 år. De har i en årrekke lagt til rette for fjellturer gjennom sitt toppturprogram. Her blir minst fem turer i hver Dalane-kommune merka og lagt inn i en folder, og det er premiering etter innsats. Dette har gjort at mange dalbuer har blitt mer kjent i nabokommunene og våget å legge søndagsturen til nye områder.

I 2010 ga Dalane friluftsråd ut en kanoguide for Dalane, og de har i etterkant arrangert flere padlekurs, både i kano og kajakk. De arrangerer også blant mye annet friluftsskole og ferieaktiviteter for barn, aktiviteter for eldre, og «Friluftskveld i Dalane», et lavterskel tilbud som går på omgang mellom Dalane – kommunene.

For en full oversikt over Dalane Friluftsråd sine aktiviteter, se nettsiden deres.

4.2.2 Fiske

Jakt og fiske er for mange en naturlig del av friluftslivet i kommunen. Bjerkreim jeger og fisk og Bjerkreim elveeigarlag samarbeider årlig om en fiskefestival/ Barnas dag i Bjerkreimselva. Her er barn og unge særlig målgruppe, og en ser økning i deltakinga - også fra andre kommuner.

4.2.3 Frisk i Friluft

Dette har nå gått over til å bli en del av Folkehelsemidlene.

4.3 Strategier for samarbeid med frivillig sektor

4.3.1 Lag og foreninger

Som det kommer fram av oversikten i kapittelet over, gjør lag og foreninger et stort og viktig arbeid for å legge til rette for fysisk aktivitet, og flere driver også anlegg. Det er en sentral målsetting for Bjerkreim kommune å ha et godt samarbeid med frivillig sektor om dette arbeidet. Samarbeidet kan likevel videreutvikles og kvalitetssikres, først og fremst gjennom god kommunikasjon og medvirkning. Dette skal blant annet sikres gjennom disse tiltakene:

- Kommunikasjon og bistand ved behov

Kommunen informerer om frister for spillemiddelordninga gjennom Bjerkreimsnytt som går til alle husstander. Kommunen hjelper til med spillemiddelsøknadene, som kan være utfordrende å fylle ut.

- Medvirkning - Idrettsforum

Bjerkreim kommune har samlet alle lag/foreninger som har idrett som sitt hovedfelt med i idrettsforum. Her går en gjennom spillemiddelsøknader som har kommet inn og foreslår en prioritering før saka blir sendt til politisk behandling.

Idrettsforum er også et høringsorgan for saker som er relevante for medlemmene, som eksempelvis denne kommuneplanen. Det er sporadiske møter i dette forumet.

Bjerkreim idrettslag, KRIK, Jeger og fisk, Hestelaget, Skytterlaget og Vigesa Cykleklub får innkalling til møtene.

- Andre tiltak som styrker samarbeidet

Kommunen gir årlig driftstilskudd til Bjerkreimshallen og til lag og foreninger som blant annet driver fysisk aktivitet og holder vedlike anlegg. Kommunen samarbeider også med lag og foreninger om drift av konkrete anlegg – for eksempel de ulike delene av Vikeså stadion.

4.3.2 Tverretattlig samarbeid og samarbeid med andre aktører

Bjerkreim kommune har en liten administrasjon med godt samarbeid over faggrensene. Det er også en målsetting å tenke helhet når det gjelder fysisk aktivitet, helse og utvikling generelt. Satsinga på folkehelse er et godt eksempel på dette, der tilrettelegging for nye grupper står sentralt. Bjerkreim kommune har valgt ut barn/unge, eldre og personer som er psykisk sjuke som sine målgrupper for folkehelsearbeidet.

Reiselivsnæringa med Region Stavanger er gode samarbeidspartnere. Bjerkreim kommune har turforslag liggende på Region Stavanger sine hjemmesider. Også Bjerkreim Næringsshage er med i dette samarbeidet.

5.0. Handlingsplan

5.1 Målsetting for kommunens satsing på idrett og fysisk aktivitet, herunder friluftsliv

Dette er målene som ble skissert i forrige utgave av denne planen (2013):

1. Videreutvikle tiltak innen ordninga "Frisk i friluft"
2. Bidra til utvikling og fleksibel bruk av området rundt idrettshallen, samfunnshuset og idrettsbanen
3. Satse på nærmiljøanlegg
4. Videreføre de økonomiske støtteordningene til frivillige lag og organisasjoner
5. Sikre framtidige areal til idretts- og friluftsmål
6. Arrangere naturlosturer i samarbeid med Stavanger turistforening
7. Vedlikeholde turstinetet, informasjonstavler, parkeringsplasser, gradere løypene etter utfordringsnivå og legge flere turframlegg ut på nettet
8. Formidle friluftsliv- og reiselivstilbuda i kommunen
9. Være aktive og kreative i folkehelsearbeidet
10. Bidra til at "Opplev Svelavatnet" blir realisert
11. Utarbeide kulturparken mellom Svelavatnet og kommunehuset

5.2 Resultatvurdering av forrige plan, med statusoversikt

Kommentarer og/ eller forslag til videre oppfølging av de enkelte punktene:

1. Frisk i Friluft er gått inn som en del av de ordinære folkehelsemidlene. Dette punktet går derfor ut.
2. Området rundt idrettsbanen er i stor grad videreutviklet siden forrige utgave av denne planen kom i 2013. Bjerkreimshallen har brent ned (!) og er blitt bygget opp igjen. Vikeså Stadion har fått fast banedekke, åpnet av kong Harald 17. april 2018 under kongebesøket. Rulleskianlegget er i flittig bruk, også fotballbanene. Det er laget en plan for samarbeid om vedlikehold av idrettsanleggene mellom Bjerkreim Idrettslag og Bjerkreim kommune, den ligger som vedlegg til denne planen.
3. Punktet om å satse på nærmiljøanlegg videreføres. Man antar at behovet for nærmiljøanlegg oppleves best av de enkelte brukergruppene (skoler, barnehager, velforeninger osv), og at det her vil komme løpende oppfølging av behov for nye anlegg, for eksempel i nye byggefelt.
4. Punktet om økonomiske støtteordninger til frivillige lag og foreninger videreføres. Lag og organisasjoner kan hvert år søke om Tiltaksstøtte, Støtte til årlige arrangement, og Kulturmidler. Man må eventuelt se på om kriteriene for disse støtteordningene kan forenkles noe.

5. Punktet om å sikre framtidige arealer videreføres. Å sikre framtidige areal til idretts – og friluftsfremål er en pågående prosess.
6. Naturlosturer gjennomføres fortløpende, men også med andre samarbeidspartnere enn Turistforeningen (for eksempel Magma Geopark, Dalane Friluftsråd eller lokale ressurspersoner engasjert av Bjerkreim kulturkontor)
7. Punktet om vedlikehold av turstier mm videreføres. Vedlikehold av turstinettet pågår kontinuerlig, og følges opp av kommunens landbrukskontor. Eventuelt nye turforslag legges på nettet i samarbeid med grunneiere.
8. Punktet om formidling av reiselivstilbud videreføres. Formidling av friluftsfremål – og reiselivstilbuda i kommunen gjøres kontinuerlig i samarbeid med Region Stavanger, Bjerkreim Næringsshage og lokale reiselivsbedrifter.
9. Punktet om satsing på folkehelse videreføres. Kommunen har nedsatt en egen folkehelsegruppe. Det skal skrives en ny folkehelseplan for Bjerkreim i løpet av høsten 2019.
10. «Opplev Svelavatnet» er ikke blitt realisert. Dette punktet går derfor ut.
11. Kulturparken mellom Svelavatnet og kommunehuset «står på vent» i forhold til både trase for ny E39, flomsikring ved NVE og en større kommunal plan for hele Nesjane – området. Arbeidet med parken gjenopptas så snart det er praktisk mulig.

5.3 Målsetting for anleggsutbygging og sikring av arealer for idrett og friluftsliv

I samråd med Bjerkreim Idrettslag har vi formulert følgende målsetting for idrett og friluftsliv i Bjerkreim kommune for de neste fire årene:

«Vår målsetning er å sikre tilgang til idrettsanlegg og friområder for å gi flest mulig av befolkningen, uansett aldersgruppe, enkel tilgang til fysisk aktivitet.»

5.4 Vurdering av langsiktige og kortsiktige behov for både anlegg og aktivitet

Kortsiktige behov for anlegg:

- Bjerkreim Idrettslag vil på sikt ønske seg tribuner, garderober og toalettfasiliteter ved idrettsbanene. Nåværende toalett ved fotballbanene kan kun brukes sommerstid. Bruk av toaletter i Bjerkreim Samfunnshus og Bjerkreimshallen er lite hensiktsmessig både ved treninger og fotballkamper, på grunn av problematikk rundt både gangavstand, låsing og renhold.
- Så snart situasjonen for Kulturparken ved Svelavatnet er mer avklart, vil en sette i gang en søknadsprosess for midler til å videreutvikle parken. Det er allerede gitt en større gave fra SR – Bank stiftelsen som er øremerket til et stort klatrestativ. Planer for parken er også vedtatt i kommunestyre tidligere, og kommunen har en egen arbeidsgruppe som jobber videre med dette.

5.5 Upprioritert liste over langsiktige behov for anlegg, og arealer for friluftsliv

- Jeger og fisk: Det gamle klekkeriet på Hompen eies av Elveeigerlaget, men står på Jeger og fisk sin grunn. Vurdere renovering av ett eller to bygg som samlingsplass for Jeger og fisk.
- BIL: Ønsker på lengre sikt et klubbhus ved idrettsbanene inn mot skogen (Garderobe/toalett med ett enkelt oppholdssrom)
- BIL Fotballgruppe: Kunstgras på en eller begge av de små treningsbanene
- Bjerkreim Skytterlag: På sikt må de utbedre taket på skytterhuset
- Jeger og fisk: Oppfordrer til rydding av kratt langs Bjerkreimselva for bedre tilgang og turistopplevelse. Ønsker å lette tilgang til lokale friluftsområder i nærmiljøet, herunder Bjerkreimselva og lokale fiskevann. Forenkle prosess og informasjon rundt fiskemuligheter i kommunen
- Bjerkreim Samfunnshus: Med ny Bjerkreimshall og store idrettsanlegg utendørs, synes det litt uavklart hva slags behov Bjerkreim Samfunnshus skal fylle for idretten framover. Samfunnshuset har hatt en stor avlastingsfunksjon siden Bjerkreimshallen

brant ned, både for BIL og Kraftverket. Med åpning av ny Bjerkreimshall vil en del av denne bruken falle bort. Men både BIL og Bjerkreim Skytterlag er uansett bruker og medeier i Samfunnshuset. De opplyser at på sikt vil man måtte tenke på å utbedre taket, men det er ikke bestemt når det blir.

- Svømmebasseng Vikeså Skule: Som nevnt under punkt 3.3.1, har svømmebassenget ved Vikeså Skule etter hvert et stort behov for renovering. Dette antas å bli en så omfattende sak, at det må egen politisk behandling til, og at det dermed faller utenfor rammene av denne idrettsplanen.

5.6 Oversikt over forventede kostnader knyttet til drift og vedlikehold av eksisterende og planlagte anlegg

Som nevnt under punkt 5.2, så har det skjedd en stor oppgradering av ulike idrettsarenaer siden forrige utgave av denne planen ble vedtatt. Både fotballbaner, stadionområde med fast banedekke, rulleskiløype og ny Bjerkreimshall er etablert. Samarbeidsavtale om vedlikehold rundt idrettsanleggene mellom Bjerkreim Idrettslag og Bjerkreim kommune er laget, og ligger som vedlegg til denne planen. Med så mange forholdsvis nye anlegg, ses det ikke som hensiktsmessig å allerede nå vurdere forventede kostnader til vedlikehold. Dette velges å sette på vent til neste utgave av planen kommer om ca 4 år. Da vil en sannsynligvis ha mer oversikt over framtidig vedlikeholdsbehov.

5.7 Prioritert handlingsprogram for utbygging av idretts – og friluftsanlegg.

Dette er den årlige prioriteringslista som lages av kommunestyret etter at alle årets søknader om spillemidler er kommet inn. Den fremmes som egen sak hver høst etter søknadsfristen 1. november.

Kilder sitert i planen:

Veileder – Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet. Revidert utgave 2014. (V – 0798 B)

Bestemmelser om tilskudd til anlegg for idrett og fysisk aktivitet – 2018 (V – 0732 B)

Regional kulturplan for Rogaland 2015-2025

Regional plan for friluftsliv og naturforvaltning (for Rogaland) 2017-2024

Bjerkreim kommune KOMMUNEPLAN 2014 – 2026. Samfunnsdel med handlingsprogram

Vedlegg:

Vedlegg til drifts- og vedlikeholdsplan, i forbindelse med partnerskapsavtale med Bjerkreim Idrettslag om utbygging og rehabilitering av Vikeså Stadion. (Kommunal arkivsak 08/362)